

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1875, kl. 11 f. m.

*Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 2,
i anledning af väckta motioner angående ett skyndsammare offentliggörande af de i Kamrarne förda protokoll.*

Redan under flera föregående riksdagar har frågan om undanrödjandet af de svårigheter, som för närvarande möta ett skyndsammare offentliggörande af Kamrarnes protokoll, varit föremål för öfverläggning. Vid innevarande riksmöte hafva i denna fråga blifvit inom Första Kamraren väckta tre förslag, af hvilka två blifvit till detta Utskott hänvisade.

I det ena af dessa förslag (N:o 2 bland de i Första Kamraren väckta motioner) har motionären, Herr *Carlson*, med åberopande af hvad han i en annan, till Stats-Utskottet remitterad framställning i samma ämne anfört, för afhjelpande af de hinder, som för närvarande möta ett ordnande af denna viktiga angelägenhet, hemställt om vidtagande af vissa förändringar i Kammarens arbetsordning.

Den andra af nämnda motioner (N:o 47), väckt af Herr *von Geijer*, förordar en ändring i samma syfte och går ut på, att en ändring måtte ske i 13 § af de för Riksdagen antagna reglementariska föreskrifter.

Behovvet af en förändring i de anordningar, som ligga till grund för offentliggörandet af Riksdagens öfverläggningar, synes nu mera vara så allmänt erkänt, att Utskottet, då det anser vidtagandet af åtgärder i detta hänseende vara af behovet påkalladt, icke torde till stöd för denna sin öfvertygelse behöfva anföra ytterligare bevis, utan inskränker sig till att åberopa hvad Första

Kammarans Tillfälliga Utskott vid sistlidne riksdag i sitt Utlåtande N:o 5 angående denna frågas allmänna vikt och betydelse anført. Den svenska Riksdagen bör icke längre i detta hänseende ensam stå efter representationerna i andra bildade länder. Så mycket mindre bör den det, som den i Danmark och Norge vunna erfarenhet visar, att de hinder, man ansett möta för uppnåendet af detta mål, ingalunda äro ööfvervinneliga.

Under den bearbetning, frågan dels vid sistförflutna, dels vid innevarande riksdag undergått, hafva de mötande svårigheterna funnits vara af flera slag: de hafva bestått *dels* i bristen på erforderlig arbetskraft för protokollens uppsättning, hvarigenom en fullt ändamålsenlig anordning af detta arbete försvårats, *dels* i de bestämmelser, som gälla för justering af den s. k. protokollsstommen samt af ledamöternas yttranden, *dels* ock slutligen deri att en öfvervakande tillsyn, som leder och sammanhåller det hela, hittills icke funnits.

I fråga om behöfliga medel för att åstadkomma en förstärkning af de snabbskrifvande notariernas antal och aflöning och möjliggöra en förändrad anordning af deras arbete har den förstnämnde motionären i sin ofvan berörda, till Stats-Utskottet hänvisade motion framställt förslag.

Den handling, som i 82 § Riksdags-ordningen benämnas det i Kamrarne förda protokoll, består egentligen i en sammanfattning af två i olika ordning tillkomna delar, nemligen dels den s. k. protokollsstommen eller den anteckning angående öfverläggningsämnen, propositioner och beslut, som föres af Kammarans sekreterare, dels den redogörelse för ledamöternas under öfverläggningen afgifna yttranden, som uppsattes af notarierna och genomses af de tvänne förste notarierna. För affattningen af dessa protokollets olika beståndsdelar hafva hittills gällt följande tidsbestämmelser.

Enligt 14 § af Kammarans arbetsordning har det af sekreteraren förda protokoll, eller den s. k. protokollsstommen, som upptager öfverläggningsämnen, namnen å dem som yttra sig, talmannens yttranden och propositioner, utgången af omröstning, der sådan eger rum, och Kammarans beslut, bort justeras å sjunde dagen derefter, om Kammaran då sammanträder, eller, i motsatt händelse, vid Kammarans näst derefter inträffade sammanträde. Ledamöternas upptecknade yttranden åter skola på tredje dagen efter det hållna sammanträdet aflemnas i Kammarans kansli och under nästföljande fyra dagar der finnas "för genomläsning" tillgängliga. Först efter sju dagars förlopp inträder således, i bästa fall, *möjligheten* att till trycket befordra Kammarans förhandlingar, och att tryckningen ofta först efter flera veckor, understundom efter flera månader, verkligen fullbordats, vittnar erfarenheten. Undersistlidne riksdag blef t. ex. början af protokollet för den 24 Mars utdelad först den 5 påföljande Maj.

I motionen N:o 2 är föreslaget, att i ofvannämnda § 14 mom. 2 angå-

ende tiden för justering af den s. k. protokollsstommen skulle införas, i stället för "sjunde dagen" — "tredje dagen derefter."

Då denna anteckning i allmänhet är af ett mindre omfång, och då en del deraf, nemligen uppgifterna om de af Kammaren fattade beslut vanligen omedelbart under pågående plenum måste uppsättas för att meddelas Medkammaren, har Utskottet, efter de upplysningar som erhållits, ansett sig kunna instämma i detta motionärens förslag.

I fråga åter om redogörelsen för ledamöternas yttranden och om denna redogörelses tillhandahållande för genomläsning har den af motionären föreslagna tid syntes Utskottet nog kort. Utskottet har nemligen väl ansett att, med en förstärkning af de snabbskrivande notariernes personal, den förändring i tiderna för deras tienstgöring bör kunna genomföras, att hvarje par förer sina anteckningar en kortare tid, t. ex. blott en fjerdedels timme i sender, och denna tidsbestämning, som öfverensstämmer med den vid nästan alla dylika redogörelser vanliga, medför, utom förmånen deraf att notariernes uppmärksamhet icke hinner att genom en längre stunds sysselsättning med den ansträngande snabbskrifningen slappas, jemväl den väsendtliga fördelen, att snabbskrifvaren kan genast, och medan minnet ännu är friskt, i vanlig skrift öfverflytta sin snabbskrifna anteckning. På detta sätt kan hela det snabbskrifna protokollet utarbetas på arbetsrummet och kort efter öfverläggningens slut, hvilket ock torde vara med god ordning öfverensstämmande. Derefter vidtager de kontrollerande förste notariernas arbete, hvilket äfven bör försiggå medan intrycket af den åhörda öfverläggningen ännu är lifligt; detta arbete bör, om genomseendet af en diskussion, som varat t. ex. fem timmar, fördelas på två förste notarier, med två och en half timme på hvar, kunna vara fulländadt efter sex timmars förlopp och således redogörelsen för ett förmiddagsplenum samma afton vara upptecknad och genomsedd samt den för ett eftermiddagsplenum på middagstiden dagen derpå.

Motionären har föreslagit, att tiden, då denna del af protokollet bör vara i kansliet aflemnad, skulle bestämmas för ett förmiddagsplenum till dagen derefter kl. 8 f. m. och för ett eftermiddagsplenum till följande dag kl. 4 e. m.

Utskottet anser likväl, särskildt med afseende å de fall, då både förmiddags- och eftermiddagsplena på samma dag hållas, denna tid böra på det sätt utsträckas, att den för ett eftermiddagsplenum bestämmas till *andra* dagen derefter, kl. 8 f. m.

Slutligen har motionären hemställt att den tid, under hvilken den uppsatta redogörelsen bör vara i kansliet för genomläsning tillgänglig, måtte bestämmas till tjugufyra timmar. Ehuru visserligen många bland Kammarens ledamöter icke begagna tillfället till en sådan genomläsning, och ehuru, i händelse ett misstag skulle vara begånget, rättigheten att i ett kommande plenum

anmärka detta och få sin anmärkning i den dagens protokoll införd, måste stå hvarje ledamot öppen, anser likväl Utskottet, att yttrandena böra under två på hvarandra följande dagar finnas i kansliet tillgängliga, till följd hvaraf tidsbestämningen i "trettiosex timmar", synts Utskottet kunna och böra, i stället för den af motionären föreslagna, vidtagas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att i ordningsstadgan för Riksdagens Första Kammare 14 § måtte erhålla följande förändrade lydelse:

1:o. Vid Kammarens sammanträde förer sekreteraren protokoll, upptagande öfverläggningsämnen, namnen å dem som yttra sig, talmannens yttranden och propositioner, utgången af omröstning, der sådan eger rum, och Kammarens beslut. Detta protokoll skall, *söndagen oräknad, å tredje dagen* derefter, om Kammaren då sammanträder, eller, i motsatt händelse, vid Kammarens näst derefter inträffande sammanträde, af sekreteraren uppläsas och af Kammaren justeras.

2:o. Yttranden, som ledamöter vid Kammarens sammanträde afgifva, skola, så vidt ske kan, ordagrant af särskilde, för sådant ändamål anstälde tjänstemän upptecknas och *för ett förmiddagsplenum dagen derefter klockan 8 förmiddagen* samt *för ett eftermiddagsplenum andra dagen derefter klockan 8 förmiddagen*, försedda med upptecknarens namnteckning och med anteckning om tiden för aflemnandet, framläggas i Kammarens kansli, der de *under trettiosex timmar* böra finnas för genomläsning tillgängliga.

Den af Herr von Geijer väckta motion afser icke en förändring af de nu gällande tidsbestämmelserna, utan åstadkommandet af nödigt samband mellan de krafter, som äro att påräkna för ifrågavarande ändamål och ett ordnande af arbetet i det hela.

Behovet af ett sådant samband måste naturligen göra sig med mera styrka gällande, i samma mån som dessa arbetskrafter tagas starkare i anspråk. Det måste finnas en tillsyn, som öfvervakar göromålen från början till slut. Denna tillsyn kan icke lämpligen åligga Kammarens sekreterare, hvilken har att föra sin egen anteckning och att med oafbruten uppmärksamhet följa allt hvad som i formelt hänseende är att iakttaga under fortgången af ett plenum. De tvänne förste notarierna äro endast skyldige att öfverse och rätta snabbskrifvarnes anteckningar. Den nödiga sammanhållningen emellan notarierna, fördelningen af deras åligganden och tillsynen öfver dessas fullgörande riktigt och på bestämd tid måste tillhöra en person, som ansvarar för det hela, och till hvilken hvar och en har att vända sig i fall en brist blifvit anmärkt.

Han bör slita möjligen uppkommande meningsskiljaktigheter emellan snabb-skrifvare och förste notarier, samt i sista handen öfverse dessa senares arbete. För att hela bestyret med protokollen från början till slut må vara förenadt i *en* hand och ansvaret till följd deraf odeladt, bör denne tjänsteman tillika ombesörja protokollens tryckning. Slutligen bör han, på sätt redan vid sistlidne riksdag föreslogs, mellan riksdagarne meddela undervisning i snabbskrifningskonsten, på det att ett tillräckligt antal af personer, väl öfvade i denna konst, alltid må finnas för Riksdagen att tillgå. Denne föreståndare bör kunna stå i spetsen för notariepersonalen i båda Kamrarne; öfverflödigt vore att hafva en för hvardera.

I afseende på behöfligheten af en sådan tillsyn instämmer Utskottet med motionärerne och anser för sin del denna punkt vara den viktigaste i fråga om de åtgärder, som böra för ändamålet vidtagas. Hvad angår sättet att utse lämplig person för utöfvandet af denna tillsyn, finner Utskottet, då de Kamrarnes ledamöter, hvilka det, enligt 80 § Riksdags-ordningen tillhör att utöfva inseende öfver Riksdagens kansli, jemväl enligt 13 § af de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen skola ombesörja protokollens tryckning, och tillsy-
nen öfver denna tryckning skulle ingå bland den ifrågavarande föreståndarens åligganden, motionärerne hafva haft grundad anledning att föreslå, det denne tjänsteman måtte af Kansli-deputerade utses.

I motionen N:o 47 är äfven föreslaget, att de snabbskrifvande notarierna skulle af Kansli-deputerade tillsättas. Men då förändringen icke synes böra utsträckas utöfver hvad som är af oundgängligt behof påkalladt, har Utskottet icke kunnat förorda förslaget i denna del. Vid sådant förhållande och enär i hvad fall som helst allt icke kan vid innevarande riksdag, af hvilken redan en del förgått, blifva fullständigt eller annorlunda än på försök ordnad, synes införandet i de reglementariska föreskrifterna af ett stadgande i denna syftning icke för närvarande böra ega rum, utan hemställer Utskottet, att Kamraren måtte för sin del besluta,

att Kansli-deputerade må ega att för tillsyner öfver upp-tecknandet af ledamöternas yttranden till Kamrarnes protokoll äfvensom öfver dessa protokolls tryckning antaga lämplig person.

På Utskottets vägnar:

F. F. Carlson.